

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 6Tos/211/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2122014316
Dátum vydania rozhodnutia: 03. 11. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Dušan Szabó
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2022:2122014316.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Dušana Szabó a sudcov Mgr. Pavla Macháča a JUDr. Kataríny Batisovej, v trestnej veci odsúdeného A. B., nar. XX. októbra XXXX v C., trvale bytom D. E. XXX, okr. Malacky, t. č. vo výkone trestu odňatia slobody v ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou, o sťažnosti odsúdeného proti uzneseniu Okresného súdu Trnava z 16. septembra 2022, č. k. 2PP/136/2022-29, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 3. novembra 2022 v Trnave, takto

rozhodol:

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sa sťažnosť odsúdeného A. B. zamieta.

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením okresný súd podľa § 66 ods. 1 písm. b), ods. 2 Trestného zákona návrh odsúdeného na podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý bol odsúdenému uložený rozsudkom Okresného súdu Bratislava II z 2. júna 2021, č. k. 3T/37/2021-491 podľa § 172 ods. 1 Trestného zákona vo výmere 30 (tridsať) mesiacov so zaradením do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia zamietol.

Okresný súd uviedol, že odsúdený splnil formálnu podmienku na podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody dňa 19. júna 2022.

K prvej materiálnej podmienke okresný súd uviedol, že túto nepovažuje za splnenú a poukázal na hodnotenie odsúdeného vypracované riaditeľom ústavu, z ktorého vyplynulo, že v správaní odsúdeného bolo aj po dlhšej dobe výkonu trestu zaznamenané porušenie ústavného poriadku, keď počas eskorty v bratislavskom ústave prechovával nepovolené predmety. Okresný súd ďalej uviedol, že pokiaľ by odsúdený chcel svojím správaním preukázať svoje polepšenie, potom by sa žiadny nedostatok v jeho správaní nemal objaviť a podotkol, že aj v predchádzajúcom ústave sa vyskytol negatívny prípad, kedy odsúdený spal v nepovolenom čase, pričom za toto porušenie ústavného poriadku bol odsúdený disciplinárne potrestaný a aktuálne už disciplinárny trest vykázaný nemá. Okresný súd ďalej uviedol, že odsúdený bol za plnenie pracovných povinností jedenkrát disciplinárne odmenený, teda odsúdený si tak svojím správaním dokázal počas štrnástich mesiacov v ústave Hrnčiarovce nad Parnou vytvoriť podmienky pre udelenie jedinej disciplinárnej odmeny.

K druhej materiálnej podmienke okresný súd uviedol, že ani táto splnená nebola, pretože žiadna z objektívne zistiteľných a overiteľných skutočností nedávala dostatočnú záruku, že by odsúdený v prípade podmiennečného prepustenia viedol riadny život. K tomuto záveru okresný súd viedla predovšetkým menej priaznivá resocializačná prognóza na základe stredného rizika recidívy trestnej činnosti a trestná minulosť odsúdeného, ktorý spáchal zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi počas skúšobnej doby podmiennečného

zastavenia trestného stíhania vedeného pre hospodársku trestnú činnosť na úseku daní a poisťného, pričom ani skutočnosť, že by sa v trestnom stíhaní mohlo pokračovať odsúdeného neodradila od spáchania drogovej trestnej činnosti, keď počas siedmich mesiacov (apríl až november 2020, teda hneď na začiatku skúšobnej doby podmieňačného zastavenia trestného stíhania) „vypomáhal“ spolu odsúdenej s predajom drog až do svojho zadržania a vzatia do väzby a vôbec mu neprekážalo, že býval v byte, v ktorom sa nachádzal pervitín. Okresný súd ďalej poukázal na to, že z hodnotenia riaditeľa ústavu vyplynulo, že odsúdený k trestnej činnosti zaujal čiastočne kritický postoj. Okresný súd ďalej uviedol, že odsúdený ešte pred podmieňačným zastavením trestného stíhania dňa 22. februára 2020 v nočných hodinách jazdil pod vplyvom návykových látok, z čoho je evidentné, že jednak mal dočinenia s užívaním omamných a psychotropných látok a zároveň nemal najmenší záujem zmeniť svoj život tak, že sa nebude dopúšťať žiadnej protiprávnej činnosti. Okresný súd ďalej doplnil, že hoci rozsudok Okresného súdu Bratislava II č. k. 3T/37/2021 - 491 z 2. júna 2021 neobsahuje odôvodnenie, nakoľko odsúdený aj prokurátor sa vzdali práva podľa odvolanie a nevyplýva to ani zo skutkovej vety predmetného rozsudku, zo skutočnosti, že odsúdenému bolo popri treste odňatia slobody uložené aj ochranné protitoxikomanické liečenie ambulantnou formou možno vyvodiť pozitívny vzťah odsúdeného k omamným a psychotropným látkam nie len v pozícii ich predajcu. Okresný súd ďalej poukázal na to, že odsúdený doposiaľ neabsolvoval uložené ochranné protitoxikomanické liečenie, pričom vynútená abstinencia v priestoroch ústavu na výkon trestu odňatia slobody neznamená ukončenie nadobudnutej závislosti na omamných a psychotropných látkach. Okresný súd napokon uviedol, že pri rozhodovaní o návrhu odsúdeného prihladol aj na povahu spáchaných trestných činov, tak ako to predpokladá Trestný zákon v § 66 ods. 2.

Po vyhlásení napadnutého uznesenia sa prokurátor vzdal práva podať sťažnosť a odsúdený sťažnosť zahlásil, ktorú do predloženia veci krajskému súdu bližšie neodôvodnil.

Podľa § 192 ods. 1 Trestného poriadku Pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán

- a) správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, a
- b) konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia.

Podľa § 193 ods. 1 Trestného poriadku Nadriadený orgán zamietne sťažnosť, ak

- a) nie je prípustná,
- b) bola podaná oneskorene, neoprávnenou osobou, osobou, ktorá sa jej výslovne vzdala alebo ktorá znovu podala sťažnosť, ktorú už predtým výslovne vzala späť, alebo
- c) nie je dôvodná.

Podľa § 194 ods. 1 Trestného poriadku Ak nezamietne nadriadený orgán sťažnosť, zruší napadnuté uznesenie, a ak je podľa povahy veci potrebné nové rozhodnutie,

- a) rozhodne vo veci sám, alebo
- b) uloží orgánu, proti ktorého rozhodnutiu sťažnosť smeruje, aby vo veci znovu konal a rozhodol, s výnimkou rozhodovania o sťažnosti proti rozhodnutiu o väzbe podľa § 72 ods. 1 písm. a), d) až f), rozhodovania o sťažnosti proti rozhodnutiu o väzbe, ak súd prvého stupňa rozhodol o väzbe po podaní obžaloby alebo návrhu na schválenie dohody o vine a treste podľa § 76 ods. 3, 4 alebo 10, rozhodovania o sťažnosti proti rozhodnutiu o pokračovaní v ochrannom liečení, prepustení z ochranného liečenia alebo ukončení ochranného liečenia, ak predseda senátu rozhodoval pred ukončením výkonu trestu podľa § 446a ods. 3 alebo 4 a rozhodovania o sťažnosti proti rozhodnutiu o návrhu na umiestnenie odsúdeného v detenčnom ústave podľa § 462.

Podľa § 194 ods. 2 Trestného poriadku Ak je chybná len časť napadnutého uznesenia a možno ju oddeliť od ostatných alebo ak sa týka sťažnosť len časti uznesenia, obmedzí nadriadený orgán svoje rozhodnutie podľa odseku 1 len na túto časť.

Krajský súd na základe podanej sťažnosti, ktorú podala oprávnená osoba, po preskúmaní pripojeného spisu okresného súdu dospel k záveru, že sťažnosť odsúdeného nie je dôvodná.

Preskúmaním spisového materiálu krajský súd zistil, že okresnému súdu bola dňa 26. júla 2022 doručená žiadosť odsúdeného o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, v ktorej odsúdený uviedol, že dňa 19. júna 2022 uplynula lehota termínu podania si žiadosti o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody. Odsúdený ďalej v žiadosti uviedol, že počas výkonu trestu odňatia slobody si riadne plnil a aj naďalej plní zverené úlohy, jedenkrát bol disciplinárne odmenený a disciplinárne potrestaný nebol. Odsúdený ďalej poukázal na kladné stanovisko zamestnávateľa, ktorý by ho v prípade jeho podmiennečného prepustenia zamestnal. Odsúdený vyslovil názor, že výkon dvoch tretín z uloženého trestu odňatia slobody splnil svoj účel a jeho snahou po podmiennečnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody bude vrátiť dlh spoločnosti, ktorý si vďaka páchaniu trestnej činnosti vytvoril.

Okresný súd na prejednanie žiadosti odsúdeného nariadil verejné zasadnutie na termín 13. septembra 2022, na ktoré predvolal odsúdeného a o konaní ktorého upovedomil prokurátora.

Podľa skráteného výpisu odsúdeného tento vykonáva trest odňatia slobody vo výmere 30 (tridsať) mesiacov v trestnej veci Okresného súdu Bratislava II vedenej pod sp. zn. 3T/37/2021 so začiatkom výkonu trestu (so zohľadnením započítania doby väzby) od 19. októbra 2020 s predpokladaným koncom trestu dňa 19. apríla 2023. Odsúdený tak formálnu podmienku na podmiennečné prepustenie splnil dňa 19. júna 2022, ako to v napadnutom uznesení správne konštatoval aj okresný súd.

Z rozsudku Okresného súdu Bratislava II z 2. júna 2021, sp. zn. 3T/37/2021, právoplatného dňa 8. júna 2021 vyplynulo, že odsúdený bol predmetným rozsudkom uznaný vinným zo spáchania zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), písm. d) Trestného zákona spolupáchatelstvom podľa § 20 Trestného zákona a bol mu uložený trest odňatia slobody vo výmere 30 (tridsať) mesiacov nepodmiennečne so zaradením na jeho výkon do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Podľa skutkovej vety predmetného rozsudku mal odsúdený skutok spáchať v mesiacoch apríl až november 2020.

Vo vzťahu k prvej materiálnej podmienke na možnosť podmiennečného prepustenia krajský súd zastáva názor, že okresný súd záver o jej nespĺnení ustálil správne. Krajský súd uvádza, že nie každý aspekt chovania či splnená alebo nespĺnená povinnosť odsúdeného znamená jeho polepšenie či nepolepšenie a môže byť relevantná pri posudzovaní splnenia tejto podmienky. Polepšeniu môže príkladmo nasvedčovať, ak sa odsúdený zúčastňuje programov určených na predchádzanie trestnej činnosti, rozpozna a reflektuje okolnosti, ktoré v minulosti prispeli k tomu, že páchal trestnú činnosť, pracuje, napriek tomu, že pred nástupom trestu bol dlhodobo nezamestnaný, zlepšuje svoje znalosti a schopnosti s cieľom uplatniť sa v spoločnosti, získava náhľad na svoju trestnú minulosť a úprimne ľutuje svoje konanie. Vo všeobecnosti ale nie je vhodné vychádzať iba z počtu získaných disciplinárnych odmien a uložených disciplinárnych trestov, pretože taký počet bez uvedenia, za čo boli uložené, nemá výpovednú hodnotu z hľadiska polepšenia a nápravy a navyše nie je možné opomenúť ani meniacu sa prax jednotlivých väzňov pri udeľovaní disciplinárnych odmien a trestov. Primárne je preto potrebné hodnotiť, za čo boli odsúdenému uložené disciplinárne odmeny a tresty a nie koľko mu ich bolo uložených. Za prejav polepšenia či nepolepšenia odsúdeného nie je možné bez bližšieho odôvodnenia považovať jednoduché skutočnosti neviazané na zmenu vnútorného postoja odsúdeného, ako napríklad upratovacie práce či naopak neporiadok na cele. Platí však, že každý odsúdený žiadajúci o podmiennečné prepustenie by spravidla mal získať aspoň nejakú disciplinárnu odmenu. Ak sa tak nestalo, alebo pokiaľ má odsúdený nezahladený disciplinárny trest, môže to svedčiť o tom, že k polepšeniu nemuselo prísť. Avšak aj v prípade, že odsúdený disciplinárnu odmenu nezískal, je potrebné skúmať argumenty a iné skutočnosti, ktoré môžu svedčiť o skutočnom polepšení odsúdeného

bez ohľadu na neexistenciu disciplinárnych odmien či naopak existenciu nezahladených disciplinárnych trestov.

Pri posudzovaní splnenia podmienky polepšenia je ďalej potrebné reflektovať celý priebeh výkonu trestu a vývoj odsúdeného v tomto priebehu. Nie je preto možné mechanicky hodnotiť celý výkon trestu bez zohľadnenia behu času a zváženía vývoja odsúdeného, najmä ak vykonáva trest v dlhšej výmere. Je potrebné zdôrazniť, že zákon požaduje preukázanie polepšenia v čase rozhodovania o podmiennečnom prepustení. Pokiaľ teda odsúdený v prvotnej fáze výkonu trestu preukazoval známky polepšenia, ale v dobe predchádzajúcej rozhodnutiu o podmiennečnom prepustení sa choval opačným spôsobom, súd také chovanie odsúdeného nevyhodnotí ako jeho polepšenie a naopak ani neplnenie povinností v začiatku výkonu trestu nevyhnutne neznamená, že sa odsúdený nepolepší neskôr. Skoršie porušenie povinností odsúdeným iste môže mať vplyv na rozhodnutie o tom, že sa odsúdený nepolepší. Pokiaľ však odsúdený svojim neskorším správaním preukázal, že sa polepšil a že sa snaží minimalizovať pravdepodobnosť páchania trestnej činnosti v budúcnosti, potom skoršie porušenie jeho povinností samé a pri splnení ostatných zákonných podmienok, nemôže zabrániť pozitívnemu rozhodnutiu súdu o podmiennečnom prepustení odsúdeného. Na polepšenie nie je možné usudzovať len podľa vyššieho počtu disciplinárnych odmien. Hoci vysoký počet odmien nepochybne značí, že odsúdený plní svoje povinnosti počas výkonu trestu odňatia slobody, automaticky z neho nevyplýva, že sa odsúdený skutočne polepšil. Súdy sú povinné sa zaoberať otázkou, či pozitívne chovanie sa odsúdeného počas výkonu trestu odňatia slobody svedčí o skutočnej zmene životného postoja odsúdeného, aké je jeho bližšie správanie sa vo výkone trestu a za čo sú mu disciplinárne odmeny udeľované.

Krajský súd v zhode s okresným súdom poukazuje na hodnotenie odsúdeného vypracované ústavom v spojení s prejavom odsúdeného na verejnom zasadnutí. Z hodnotenia odsúdeného vyplýva, že v ÚVTOS a ÚVV Bratislava spal v nepovolenom čase a v ÚVTOS Hrnčiarovce má evidovaný negatívny záznam, keď počas eskorty v ÚVTOS a ÚVV prechovával nepovolené predmety. Pokiaľ ide o disciplinárnu odmenu, túto odsúdený získal 14. apríla 2022 za plnenie pracovných povinností. Z hodnotenia riaditeľa ústavu ďalej vyplýva, že odsúdený má k svojej trestnej činnosti len čiastočne kritický postoj. Odsúdený na verejnom zasadnutí na otázku súdu, aby vyjadril svoj postoj k spáchanej trestnej činnosti uviedol, že „ľutujem svoje konanie, to je jasné a určite budem viesť riadny život“. Z uvedených skutočností aj podľa názoru krajského súdu nie je možné vyvodiť polepšenie odsúdeného. Krajský súd predovšetkým poukazuje na to, že hoci odsúdený bol disciplinárne odmenený, jeho správanie nebolo v súlade s ústavným poriadkom nielen v počiatočnom štádiu výkonu trestu, ale aj po jeho premiestnení do ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou, kedy počas eskorty prechovával nepovolené predmety. Pokiaľ ide o vyjadrenie odsúdeného na verejnom zasadnutí, vyslovenie ľutosti ako prejavu jeho vnútorného postoja k spáchaniu trestnej činnosti možno hodnotiť len ako formálne a vyslovené preto, že sa to od odsúdeného „očakáva“. Kritický postoj k trestnej činnosti je však potrebné vyvodzovať zo širšieho kontextu vyjadrenia odsúdeného, z ktorého by bolo možné vyvodiť skutočnú zmenu postoja odsúdeného k doterajšiemu spôsobu jeho života. Krajský súd ďalej uvádza, že z hodnotenia odsúdeného nevyplýva nič, čo by svedčalo o jeho postoji k jeho závislosti od návykových látok, resp. že by sa odsúdený zaujímal od drogovú problematiku s cieľom sa svojej závislosti zbaviť. Súhrn uvedených skutočností preto podľa názoru krajského súdu neumožňuje vysloviť záver, že sa odsúdený aj čiastočným výkonom trestu odňatia slobody polepšil.

Vo vzťahu k nesplneniu druhej materiálnej podmienky na podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody krajský súd uvádza, že záver okresného súdu o jej nesplnení považuje za správny a odôvodnenie je nesplnenia okresným súdom za vyčerpávajúce.

Krajský súd uvádza, že vo vzťahu k dôvodnosti očakávania riadneho vedenia života po podmiennečnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody je všeobecne relevantným pre posúdenie prognózy riadneho vedenia života aj faktor trestnej minulosti odsúdeného, hoci prognóza vedenia riadneho života sa vzťahuje k budúcnosti, preto na jej nedostatok nie je možné usudzovať výlučne na základe minulého chovania odsúdeného. Trestná minulosť odsúdeného všeobecne predstavuje tiež dôležité hľadisko pri posudzovaní splnenia podmienok na podmiennečné prepustenie, avšak hodnotenie prognózy vedenia

riadneho života v budúcnosti zásadne nemôže byť založené len na nej. Zohľadniť je potrebné aj ďalšie, najmä aktuálne poznatky k osobe odsúdeného, stavu jeho nápravy a prostredie, v ktorom by sa odsúdený ocitol po prípadnom podmienenej prepustení na slobodu a zaoberať sa tiež okolnosťami spáchanej trestnej činnosti pri zameraní sa na mieru prekonania subjektívnych príčin tejto trestnej činnosti na strane odsúdeného.

Krajský súd uvádza, že zmysel podmienenej prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody nie je v tom, aby za dobré správanie bol odsúdený automaticky podmienene prepustený po uplynutí ustanovenej doby bez zreteľa na účel trestu. Výkon uloženého trestu má na odsúdeného vplývať tak, aby došlo k jeho polepšeniu bez ohľadu na to, či bude alebo nebude podmienene prepustený. Podstatou úvah súdu pri rozhodovaní o návrhu na podmienenej prepustenie odsúdeného je v konečnom dôsledku ustálenie dôvodnosti predpokladu, že v odsúdený povedie v budúcnosti i na slobode riadny život s minimalizáciou rizika jeho recidívy. Posúdenie otázky prípadnej recidívy je svojim spôsobom vždy len predpokladom vysloveným s väčšou či menšou mierou pravdepodobnosti, pričom súd je vždy odkázaný na objektívne okolnosti, medzi ktoré je nutné zaradiť aj doterajšie sklony odsúdeného k páchaniu trestnej činnosti.

Materiálnu podmienku možnosti očakávať, že odsúdený v budúcnosti povedie riadny život je potrebné skúmať aj pri zohľadnení okolností predchádzajúceho života odsúdeného vrátane jeho skorších odsúdení. Túto podmienku súd objasňuje a skúma komplexnejšie, posudzuje všetky okolnosti súvisiace s osobou odsúdeného, jeho osobné a charakterové vlastnosti, celkový postoj k spoločenským normám, prostredie v ktorom žil, celý jeho doterajší život, povahu a charakter trestnej činnosti, pre ktorú je odsúdený vo výkone trestu s jediným cieľom dospieť k záveru, či všetky tieto skutočnosti umožňujú prijať prognózu, že odsúdený v prípade podmienenej prepustenia na slobodu povedie riadny život, t. j. život v súlade s právnymi, morálnymi a etickými normami spoločnosti.

Krajský súd v zhode s okresným súdom poukazuje na odpis registra trestov odsúdeného, z ktorého vyplýva, že odsúdený spáchal úmyselný trestný čin, a to závažnejšieho charakteru v skúšobnej dobe podmienenej zastavenia trestného stíhania v inej trestnej veci, pričom drogovú trestnú činnosť začal páchať krátko po začiatku plynutia skúšobnej doby, keď jeho trestné stíhanie bolo podmienene zastavené dňa 26. marca 2020. Okresný súd v napadnutom uznesení správne poukázal na to, že odsúdený v mesiaci február 2020 jazdil s vozidlom pod vplyvom návykových látok, čo v spojení s uložením ochranného protitoxikomanického liečenia rozsudkom Okresného súdu Bratislava II z 2. júna 2021, sp. zn. 3T/37/2021, právoplatným dňa 8. júna 2021 poukazuje nielen na závislosť odsúdeného od návykových látok, ale aj na jeho vzťah k dodržiavaniu právneho poriadku. Uvedené skutočnosti v spojení so skutočnosťou, že z hodnotenia odsúdeného nevyplývalo nič, čo by svedčalo o jeho postoji k jeho závislosti od návykových látok, resp. že by sa zaujímal od drogovú problematiku s cieľom sa svojej závislosti zbaviť potom možno vyvodiť, že odsúdený druhú materiálnu podmienku na možnosť jeho podmienenej prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody nespĺňa. Riziko recidívy u odsúdeného je podľa názoru krajského súdu vysoké, pričom za daných okolností nie je možné zodpovedne dospieť k záveru, že od odsúdeného možno očakávať, že po podmienenej prepustení povedie riadny život. Za daných okolností preto krajský súd zastáva názor, že úplnú nápravu odsúdeného je možné dosiahnuť len úplným výkonom uloženého odňatia slobody.

Keďže krajský súd nezistil žiadne dôvody na zrušenie či zmenu napadnutého uznesenia, sťažnosť odsúdeného ako nedôvodnú zamietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je sťažnosť prípustná.